

denne. Hvad nu det angaaer, som det ærede Medlem mener skulde være det Punkt, som her var gunstigt for Godseierne, nemlig at de vedblive at beholde en Herlighedsret igennem Arvefæste, saa maa jeg sige, at hele Herligheden ligger deri, at Navnet bliver der; men de faae ikke den allermindste Ret, ikke anden Ret, end om de have et Pant i Eiendommen; de have et Pant i Eiendommen, men om dette Pant bestaaer i Korn eller det bestaaer i Penge, gjør ikke Noget til Sagen. Desuden er det et meget ufördeelagtigt Pant, thi de ere nødtte til at finde sig i, at det bliver udstykket i de allermindste Dele.

Et andet Pant, et simpelt Pant, som bliver staaende tilbage efter den anden Afsløsningslov, giver Besidderen en Herlighedsret over den samlede Eiendom, nemlig at der paa ingen Maade kan udstykkes, uden at Pantet først er udbetalt, hvorimod det her er Tilfældet, at Pantet kan udstykkes i Tjerdingar og Potter, saavidt som Udstyknings af Jord forøvrigt kan gaae, og saavidt som Udstyknings kan gaae, skal Canon, det vil sige Pantets Udstyknings, følge med. Man maa vel lægge Mærke til, at dette er et eiendommeligt Forhold, og det er, efter min Dertydning, for den brugende Befolkning i det Hele taget fördelagtigt. Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) har nævnt Noget, som er temmelig almindeligt bekendt, nemlig at jeg betragter enhver Afhændelse af Eiendomme til Arvefæste til den menige Folkekasse for at være fördelagtig. So mindre Kapital der behøves til at erhverve Adkomst til at bruge sine Kræfter, for at finde sit Livs Underhold ved sine Hænders Arbejde, og jo mere behæftet en Eiendom er, saaledes at den Paagældende ikke kan fortrædiges ved, at Behæftelsen opsiges ham, desto mindre bevægelig Kjøbesum behøves der, og desto lettere kan den dygtige Arbejder med en ringe Kapitalformue komme til at finde sit Livs Underhold ved sin Virksomhed, og jeg vilde ønske, at vi kunde bringe det derhen til, at enhver Mand her i Landet, der havde 10 eller 100 Rd. i sin Lomme, kunde erhverve til sig saadanne Eiendomme, som ingen Andre end dem, der selv

lægge Hænderne til, kunde være tjente med at være i Besiddelse af. Kunde vi indrette Udstyknings og Behæftelsen paa en saadan Maade, at den virkelig arbejdende Klasse kunde komme til disse Eiendomme med en ringe Kapital, og at de kunde ernære sig deraf, fordi disse Eiendomme ikke gibe Overflødig nok til Andre, der have bedre Baner, saa havde vi, efter min Dertydning, naaet det højeste Maal, som noget Samfund kunde naae. Derfor er jeg af den Dervedvisning, at en Behæftelse af denne Natur, som ikke forhindrer Udstyknings, som ikke giver den, der skal nyde Indtægten af Pantet, den allermindste Fordeel af den, der skylder ham Pengene, saalænge han faaer udredet, hvad han skal have, er den gunstigste Afhændelse, man kan komme til. Havde det været ønsket fra de øvrige Fæstegodsbesidderes Side at afhænde paa denne Maade og beholde denne Art Herlighed, og det virkelig var dem bevidst Noget, som de trængte efter, saa skulde vi have seet, at det var skeet for længe siden, men den Herlighed, de ville have, er en ganske anden. De ville beholde en Ret til at have Indflydelse paa Overdragelsen, de ville beholde den tvivlsomme Ret til at forhøje Recognitionerne, det er det, de ville beholde; men her er ikke Tale om nogen Overdragelsesaagift, her er ikke Spørgsmaal om at spørge: maa jeg sælge til den eller den; her er ikke Spørgsmaal om: maa jeg udstykke, og det er netop den store Forskjel der er imellem dette private Fæstegods og det, som er afhændet af Universitetets, at der skal en Tilladelse, om man endogsaa kan sige, at det efterhaanden er bleven til en Form, til at udøve denne frie Virksomhed med Hensyn til deres Eiendomme. Men disse skulde ikke spørge noget Menneffe, de ere selv Herrer, og Alt hvad de have at gjøre det er at gjøre Rede for, hvorledes Udstyknings er, hvormeget den, der indtræder for det udføndrede Stykke, har at udrede, og hvor stor Kjøbesum de have at modtage af ham, hvilken de have at afdrage saalænge, indtil deres hele faste Gjæld er clareret. Saasnart den er borte, saasnart den er betalt, ere de ogsaa frie, og de have et Middel til at kunne betale den med en temmelig ringe Sum, idet det i en af Paragrapherne er fastsat, at den, som vil be-